

І.І. ХАРЧЕНКО

*Сумський національний
аграрний університет*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ЮРИСТІВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Сьогодні, коли в усіх сферах життя молодії країни відбуваються перетворення, все більшою перепорою стає тривала недооцінка значення освіти, недостатня увага до її проблем з боку суспільства. Сучасні соціальні процеси обумовили необхідність переходу вищої школи на нову концепцію підготовки майбутніх фахівців, вдосконалення її якості, підвищення рівня професіоналізму, компетентності, інтелектуальної культури.

Кардинальні зміни, що спричиняють потребу в розвитку правосвідомості майбутніх юристів, диктують необхідність оновлення системи підготовки та визначають широку потребу в наданні правової освіти новому поколінню, удосконалення системи освіти у вищих навчальних закладах, які готують майбутніх фахівців-юристів. Як відомо, між теорією і практикою завжди існує відстань, а бажане не завжди збігається з дійсним. Не випадково на сьогодні залишається нерозв'язаною проблема невідповідності підготовки фахівців у сучасних ВНЗ (яка здійснюється шляхом академічного навчання) вимогам практичної діяльності.

Дуже часто навчання, пронизане умоглядним змістом, формує лише абстрактне уявлення фахівця про майбутню роботу. Тому найчастіше випускники навчальних закладів на практиці змушені перенавчатися, адаптуючись до умов праці. Зокрема фахівці юридичних професій, оволодіння якими вимагає не тільки особистісних задатків, покликання й освіти, але і великого життєвого досвіду, цілого ряду професійних навичок та вмінь. Такі, у першу чергу, професії юриста, судді, прокурора, а також слідчого і деяких та ін.

Успіхи в юридичній діяльності, особливо пов'язані зі спілкуванням, управлінням людьми в складних професійних ситуаціях, визначаються не тільки академічною оцінкою отриманих знань і здібностями до навчання, але й

цілою низкою інших особистих якостей, що в навчальному процесі, як правило, не реалізуються і не перевіряються.

На сьогодні особливо актуальним є використання інтерактивних, групових методів для формування професійно значимих комунікативних та інших умінь і навичок у майбутніх фахівців-юристів у період їх навчання в університеті. Серед інтерактивних методів найбільш визнані у всьому світі тренінгові методи, які в силу науково-методичної розробленості, практичної спрямованості та доступності вважаються надзвичайно ефективними з погляду розвитку особистості, набуття знань та особливо практичних навичок та вмінь. На нашу думку, тренінги мають велику перспективу застосування в процесі навчання і перепідготовки фахівців-юристів, де ціна помилки професійно невідповідного фахівця занадто висока.

Термін “тренінг” має багато значень: навчання, виховання, дресирування, підготовка, тренування. Подібна багатозначність властива і відомим його науковим визначенням. Це обумовлено тим, що тренінгові технології з XIX ст. розроблялися в багатьох сферах науки та практики [1; 5].

Основними умовами ефективного використання тренінгових занять у навчально-виховному процесі ВНЗ є такі: мотиваційна установка; увага на значущості проблеми, розкриття особистісної цінності змісту заняття для кожного студента; комфортне середовище для спілкування; пояснення перебігу занять та характеру очікувань, що забезпечує учасникам відчуття особистісної безпеки; позитивний зворотній зв'язок; використання методів, що відповідають індивідуально-типологічним особливостям кожного студента; стимулювання творчої активності учасників; створення умов для обміну досвідом; використання технік, які стимулюють активність; створення ситуації успіху; розкриття перспективи; розвитку, можливостей застосування набутих знань, умінь, особистісних ставлень на практиці.

Серед переваг, які має тренінг як активна форма навчання перед традиційними методами, можна визначити такі: під час використання тренінгу процес навчання максимально наближений до реальної практичної

діяльності; тренінг є інтерактивним методом навчання, учасники виступають у тих чи інших ролях і діють відповідно до статусу своєї ролі; тренінг є груповим методом, спрацьовують механізми групової динаміки, на відміну від індивідуального навчання, учасники набувають досвіду розробки та виконання колективних рішень; під час тренінгу спеціальними засобами створюється певний емоційний та інтелектуально-пізнавальний настрій, що надає можливість істотно активізувати й інтенсифікувати процес навчання.

Застосування тренінгу в навчально-виховному процесі ВНЗ є ефективним засобом цілеспрямованого розвитку професійно важливих якостей особистості студентів. Нові знання, вміння та навички, отримані студентами під час тренінгу, спонукають застосовувати нову інформацію на практиці, переглянути свої уявлення про себе та інших людей, до більш правильного виявлення своїх почуттів, емоцій та бажань до близьких та оточуючих їх людей, і, врешті-решт, спонукають до самовдосконалення та розвитку особистості.

Таким чином, цілеспрямоване навчання студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів навичкам спілкування і самопізнання за допомогою інтерактивних методів буде сприяти активізації комунікативних можливостей студентів, формуванню особистісних і професійних якостей, необхідних для ефективної міжособистісної взаємодії, а також майбутньої професійної діяльності.

Література

1. Мороз Л. І. Теоретичні засади та організація психологічного тренінгу в органах внутрішніх справ / Л. І. Мороз. – К., 2005. – 228 с.
2. Швалб Ю.М. Задачний підход к построению учебного тренинга в ВУЗе // Психологічні тренінгові технології у правоохоронній діяльності: науково-методичні та організаційно-практичні проблеми впровадження і використання, перспективи розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Донецьк: ДЮІ, 2005. – 214 с.